

בתי המשפט

001385/07 א	בית משפט השלום ראשון לציון	
14/02/2008	כב' השופטת יעל בלכר	בפני:

בעניין: שיפר אמיר
ע"י ב"כ עו"ד גפני יואב התובע
- נ ג ד -
כלל חברה לביטוח בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד ורשה אסף הנתבעת

פסק דין

רכב התובע הוכרז כ"אובדן גמור" בעקבות תאונה שארעה כחודש לאחר חידוש הפוליסה. המבטחת שילמה לתובע תגמולים, לאחר שהפחיתה משווי הרכב בגין ירידת ערך עקב תאונה קודמת ובשל ריבוי בעלים (לפי מחירון יצחק לוי). האם לאור הנחיית המפקח על הביטוח, שעניינה "תגמולי ביטוח במקרה של אובדן גמור", היתה רשאית המבטחת לבצע הפחתות אלה, כאשר לא ערכה הצעת ביטוח טרם חידוש הפוליסה? - זו השאלה העומדת להכרעה.

התביעה ועיקר טענות הצדדים

1. רכב התובע היה מבוטח אצל הנתבעת (להלן: "המבטחת") בביטוח מקיף לפי פוליסה קודמת, במשך שנה, מספטמבר 2004. ביום 9/10/05, כחודש לאחר חידוש הפוליסה, היה הרכב מעורב בתאונה והוכרז כ"אובדן גמור".
2. המבטחת שילמה לתובע סך ראשוני של 48,687 ₪. סכום זה שיקף את ערך הרכב הבסיסי לפי מחירון יצחק לוי (60,500 ₪), לאחר הפחתות בגין בעלות יד רביעית (3% שהם 1,815 ₪) וירידת ערך עקב אובדן להלכה בתאונה קודמת (15%), וקיזוז חוב הפרמיה (923 ₪). לאחר מכן, שילמה המבטחת לתובע, בעקבות פנייתו אליה, סך נוסף של 3,116 ₪ עבור התוספת של חלון בגג. סך הכל, שילמה המבטחת לתובע סך של 51,803 ₪.
3. התביעה היא על סך 20,802 ₪, שהם ההפרש בגין תגמולי הביטוח המגיעים לתובע, לשיטתו, ללא הפחתות כלשהן לבין הסכום ששולם, בצירוף תוספת ערך לרכב לפי המחירון בגין קילומטראז' נמוך, ערכו המלא של הגג הנפתח (שמחירו לטענת התובע 3,800 ₪ ולא 3,116 ₪, כפי ששולם) וסך של 5,000 ₪ "נוזקים ממוניים ושאנים ממוניים" בגין הפרת חוזה הביטוח. כן נתבעה ריבית מיוחדת לפי סעיף 28 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א – 1981.

4. אין חולק כי המבטחת לא ערכה ולא מסרה לתובע הצעת ביטוח לתקופה הרלבנטית לתאונה, טרם חידוש הפוליסה. אין חולק, כי המבטחת שלחה לתובע הודעה בדבר חידוש הפוליסה מיום 24/8/05, לה צורפה "הרשימה". התובע טוען, כי לא קיבל גם את חוברת התנאים הכלליים של הפוליסה (ג'קט), טענה שהמבטחת מכחישה.

5. לטענת התובע, באי-עריכת הצעת ביטוח טרם חידוש הפוליסה, הפרה המבטחת חובתה לפי הנחיית המפקח על עסקי הביטוח שפורסמה בחוזר ביטוח 12/2000 מיום 13.11.00, שעניינה "תגמולי ביטוח במקרה של אובדן גמור" (להלן: "ההנחיה"). ההנחיה מחייבת העמדת המבוטח על ההפחתות שיחולו במקרה של "אובדן גמור" או "אובדן גמור להלכה" כבד בשלב הצעת הביטוח. לטענת התובע, משלא הועמד על ההפחתות במקרה של "אובדן גמור", הרי שכאמור בהנחיה, אין המבטחת רשאית לבצע הפחתה כלשהי. מן העבר השני, ועל פי אותה הנחיה, יש להוסיף, לשווי הרכב מרכיב של קילומטראז' נמוך, שהמבטחת לא התחשבה בו.

6. לטענת המבטחת, מדובר בחידוש פוליסה שנעשה בשנת 2005, כאשר הצעת הביטוח משנת 2004 הועברה לתובע. כן נמסרו לתובע, טרם התאונה, מכתב הודעה על חידוש ורשימת הפוליסה, שבה מפורט נושא ההפחתות במקרה של אובדן גמור. כפי שגם עולה מחקירת התובע, התובע לא התעניין בפרטי הפוליסה ולא ביקש לקבל את תנאי הפוליסה הכלליים. הוא לא סבר שיש להם חשיבות עד לקרות מקרה הביטוח. מכאן, לטענת המבטחת, פעל התובע בחוסר אכפתיות, לא גילה כל עניין בתנאי הפוליסה, ואין לו אלא להלין על עצמו.

7. עוד טוענת המבטחת, כי עסקינן בפוליסה שבה משתלם הפיצוי בערכי שיפוי, דהיינו: לפי שווי הרכב בעת קרות מקרה הביטוח. מטרת הפיצוי היא השבת המצב לקדמותו, באופן שמשקף את ההפסד הממשי שנגרם למבוטח. פיצוי שאינו כולל הפחתות חורג ממסגרות אלה, יטיב את מצבו של התובע בהשוואה למצבו קודם לתאונה, ויביא להתעשרותו שלא כדין. לטענת המבטחת, התובע ידע והסתיר או צריך היה לדעת על התאונה הקודמת ומכל מקום, הדברים נכונים גם אם לא ידע עליה.

8. השאלה המתעוררת היא, האם לאור ההנחיה, רשאית המבטחת, בהעדר הצעת ביטוח לשנת 2005, להפחית משווי הרכב בגין ירידת ערך עקב תאונה קודמת וריבוי בעלים.

דיון

9. תחילה לטענה המקדמית של המבטחת, הטוענת כי בקבלת התשלום החלקי, יש משום ויתור וסילוק סופי של התביעה. המבטחת טוענת, כי התובע ידע לפנות אליה בדרישה לקבל סכומים נוספים בגין הגג הנפתח, שלא שולמו מלכתחילה. בשתי ההזדמנויות שבהן

הצטלבו דרכיו עם המבטחת לא טען התובע כי ההפחתות בוצעו שלא כדין, וכי הוא זכאי להפרש תגמולי ביטוח. התביעה הוגשה כ- 16 חודשים לאחר שקיבל את הפיצוי הנוסף בגין הגג הנפתח.

10. לא מצאתי ממש בטענה. לא נחתם הסכם פשרה או כתב ויתור. בהתנהגותו של התובע שהגיש את התביעה לאחר 16 חודשים, אין משום ויתור על זכות כלשהי העומדת לו כלפי המבטחת. מחובתה של המבטחת לשלם את הסכומים שאינם שנויים במחלוקת ללא דיחוי. לא ייתכן, אפוא, כי מעצם קבלת התשלום על ידי המבוטח, יוסק שויתר על טענותיו בעניין יתרת התשלום השנויה במחלוקת, כפי שטוענת המבטחת. זאת, גם אם במועד התשלום טרם ידוע אם קיימים כלל סכומים נוספים השנויים במחלוקת ובמיוחד כאשר לא נמסר למבוטח דין וחשבון מפורט בכתב על ההפחתות שנעשו. זכותו של המבוטח לבדוק לאחר שקיבל את תגמולי הביטוח, אם שולמו לו תגמולים כדין, ולהגיש תביעה במגבלות תקופת ההתיישנות (ככל שימצא מקום לתביעה שכזו).

הנחיית המפקח על הביטוח

11. הנחיות המפקח על הביטוח מחייבות את חברות הביטוח (ראו, בין היתר, פסק הדין ברע"א 10641/05 הפניקס חברה ישראלית לביטוח בע"מ נ' אסולין).

12. בדברי ההסבר שבאו במבוא להנחיה נקבע, כי "מטרת ההסדרה היא, ליצור, בעת קשירת העסקה כמו גם בשלב יישוב התביעה, הבנה ברורה של היקף ומהות הכיסוי למקרה ביטוח של אובדן גמור לרכב מבוטח, וזאת באמצעות הוראה לפיה כבר בשלב הצעת הביטוח (לפני קשירת עסקת הביטוח להלן - שלב הצעת הביטוח), יפרט המבטח את הכללים שיחולו לעניין קביעת תגמולי הביטוח במקרה ביטוח".

13. הסעיף הראשון להנחיה קובע את החובה לציין, כבר בשלב הצעת הביטוח, מהו המחירון שישמש לקביעת ערך הרכב לצורך חישוב התגמולים. סעיף 2 קובע מהו המידע שיש למסור למבוטח בשלב הצעת הביטוח לעניין האופן שבו מבוצעות ההפחתות, וסעיף 3 קובע את הסנקציה בצדה של אי-מילוי ההנחיה, לאמור: חוסר האפשרות לבצע הפחתות. סעיף 4 מתייחס לשלב ביצוע התשלום ומחייב את המבטחת לפרט פירוט מלא של החישוב שלפי המחירון ואילו סעיף 5 קובע חובתה של המבטחת לציין כבר בשלב ההצעה, את השפעת המשתנים המיוחדים על גובה דמי הביטוח.

14. לנוכח חשיבותם של סעיפים 2 ו-3 להנחייה להמשך הדיון, נביאם כלשונם (ההדגשות שלי – י.ב.):

"2. מבטח יפרט בכתב בפני המבוטח בשלב הצעת הביטוח, פירוט מלא של המשתנים המיוחדים שבמחירון העשויים להשפיע על ערך הרכב המבוטח לצורך

חישוב תגמולי הביטוח במקרים של אובדן גמור, או לחילופין יפנה את המבוטח למשתנים כאמור במחירון.

מבלי לגרוע מהאמור, יכלול המבטח בשלב הצעת הביטוח ובהבלטה מיוחדת הסבר מפורט בכתב למשמעות המשתנים המיוחדים והשפעתם על חישוב תגמולי הביטוח במקרה ביטוח, תוך פירוט 2 דוגמאות שכיחות לפחות. הסבר כאמור יכלול גם בדף פרטי הביטוח.

3. לא פעל המבטח כאמור לעיל, יחול במקרה ביטוח של אובדן גמור ערך הרכב הבסיסי המקובל אצל אותו מבטח או לפי מחירון אחר מקובל בשוק, ללא התחשבות במשתנים מפחיתים בלבד שלא צוינו. המבוטח יהיה רשאי להוכיח ערך שוק גבוה מערך הרכב הבסיסי בשל משתנים "חיוביים" דוגמת קילומטראז' נמוך או מספר מועט של בעלים קודמים או כל משתנה אחר המשפיע על הגדלת ערך הרכב.

15. הנה כי כן, ההנחיה מחייבת מסירת כל המידע בשלב הצעת הביטוח, גם בדברי ההסבר וגם בכל אחד מן הסעיפים האופרטיביים של ההנחיה. האם זכאית, אפוא, המבטחת להפחית מהתגמולים לאור העובדה שלא נמסרה לתובע הצעת ביטוח טרם חידושה של הפוליסה?

תחולת ההנחיה במקרה של חידוש פוליסה

16. לטענה המבטחת, כאמור, מדובר בחידוש הפוליסה, ודי בהצעה שהועברה לתובע בשנת 2004, טרם עריכת הפוליסה הקודמת. עוד טענה המבטחת, כי ממילא לא התעניין התובע בהוראות הפוליסה, כפי שהעיד על עצמו, ועל כן אין לו אלא להלין על עצמו.

17. אינני מקבלת את הטענה שבחידוש פוליסה, לא חלות החובות כפי שנקבעו בהנחיה. ההנחיה חלה לפי לשונה על כל מקרה של התקשרות בפוליסת ביטוח רכב מקיף, גם אם מדובר בחידוש. גם לפי הגיונה ומטרותיה של ההנחיה, כמוצהר במבוא – ליצור הבנה ברורה של היקף ומהות הכיסוי למקרה ביטוח של אובדן גמור לרכב מבוטח בעת קשירת העסקה, כמו גם בשלב יישוב התביעה - אין מקום להבדיל בין חידוש פוליסה לבין התקשרות ראשונית עם אותה מבטחת.

18. מבחינה "טכנית", חידוש הפוליסה הוא יצירת פוליסה חדשה. כל פוליסה היא חוזה חדש, ולא בהכרח זהה. אין חולק כי המבטחת יכולה לשנות כל שנה את תנאי הפוליסה והמבוטח מצדו, אינו חייב לחדש את הפוליסה אצל אותה מבטחת (ראו גם הנחיית המפקח על הביטוח 5620 מיום 29.12.99 לעניין אי-הכרה בחידוש אוטומטי של חוזה הביטוח). גם ברכב המבוטח יכול ויחולו שינויים המשפיעים על ערכו לצורכי הביטוח או על דמי הביטוח. השימוש במונח "חידוש פוליסה" על פי המקובל, אפוא, אין פירושו כי הפוליסה הקודמת

ממשיכה לחול לפי אותם תנאים. הכוונה היא כי המבוטח ממשיך לבטח את רכבו אצל אותה מבטחת, לפי תנאי הפוליסה החדשה.

19. מדוע הושם הדגש בהנחיה על שלב ההצעה דווקא (בנוסף ליידוע באמצעות הרשימה וחוברת תנאי הפוליסה הכלליים)? - ניתן לציין מספר שיקולים. ראשית, ברי כי על מנת שלחובת היידוע תהא משמעות מעשית, המיקום הגיאומטרי הנכון ליידוע הוא בשלב המשא ומתן לקראת כריתת החוזה, ולא לאחר שנכרת והצדדים מחויבים בחוזה שנחתם. יתר על כן, חוזה הביטוח נכרת לרוב בשיחות טלפוניות ובהתכתבות ובמקרים רבים, מקרה הביטוח ארע עוד טרם שהתקבלה הפוליסה עצמה בידי המבוטח. ההצעה היא המסמך הראשון שרואה המבוטח טרם שההסכם נכנס לתוקף ואף לאחר מכן, עד לקבלת הרשימה ותנאי הפוליסה. בנוסף, בדרך כלל, ההצעה גם בנויה כך שבאופן יחסי, בהשוואה לתנאים הכלליים ואף לרשימה, אין היא עמוסה בפרטים ואופן עריכתה מאפשר להבין טוב יותר את עיקרי הדברים. זאת, גם לנוכח חובת ההבלטה, כאמור בהנחיה.

20. כאמור, המטרה היא להעלות את מודעות ציבור המבוטחים לעניין, כבר בשלב ההצעה וכן להפחית בהתדיינויות משפטיות בקרות מקרה הביטוח. הדברים יפים כמדיוניות משפטית מכוונת, גם אם אין ערובה לכך שכל מבוטח שקיבל הצעה, יבין את משמעות הדברים או יתעניין בסוגיה ושאל שאלות. אין המבטחת יכולה, אפוא, להישמע בטענה שתנאי הפוליסה, בכלל, ואופן חישוב התגמולים במקרה של אובדן גמור, בפרט - לא עניינו את המבוטח. ההיפך הוא הנכון. לטעמי, החשיבות שבקיום ההנחיה עולה דווקא מתוך עדות התובע, שלפיה מעולם לא נתקל בסוגיית ההפחתות במקרה של "אובדן גמור" ולא ידע פישרה וחשיבותה, עד שנתקל בה בקרות מקרה הביטוח נשוא התביעה.

21. יתר על כן, חובת היידוע כפי שנקבעה בהנחיה, נועדה ליצור שקיפות ואיזון בין חובות הגילוי של הצדדים לחוזה הביטוח. חובת המבוטח לגלות למבטחת פרטים רלבנטיים הידועים לו ומשמעות אי-הגילוי, קבועים בחוק חוזה הביטוח. חובת הגילוי של המבטחת, לעומת זאת, לא זכתה לפירוט בחוק זה. בכל הקשור לתגמולים במקרה של "אובדן גמור", משלימה ההנחיה את החסר החקיקתי. מסתבר, גם לאור דברי ההסבר, כי המציאות לימדה שהחובה דרושה והכרחית. המבטחת הכבירה מילים על חובת הגילוי של המבוטח אך דומה, לאור טענותיה, כי לא הפנימה את חובת הגילוי שחבה היא עצמה, כלפי המבוטח בשלב ההצעה, בכל הקשור לחישוב התגמולים בקרות מקרה הביטוח.

22. לטענת המבטחת, פיצוי ללא הפחתה - כקבוע בהנחיה - חורג מעקרונות השיפוי ויגרום להתעשרות התובע שלא כדין. אכן, אין חולק כי אי-התחשבות בגורמים מפחיתי ערך, יכול ויביא לכך שהמבוטח יקבל פיצוי העולה על נזקו, תוך חריגה מעקרונות השיפוי והשבת המצב לקדמותו. יחד עם זאת, אני סבורה כי האיזון הראוי בין האינטרסים והשיקולים הצריכים לעניין, נעשה בהנחיה. אופציה זו של פיצוי יתר כאמור, בהעדר הפחתה, עדיפה על

מתן אפשרות לחברת הביטוח, לעדכן בדיעבד, לאחר קרות מקרה הביטוח, את סכום הביטוח, מבלי שהוסכם על כך מראש עם המבוטח. מתן אפשרות כזו לחברת הביטוח, חותר תחת רעיון השקיפות והוודאות שמנסים דיני הביטוח וההנחיה להקנות (עד כמה שניתן) במימוש הזכויות לפי חוזה הביטוח, ותחת הרצון למעט בהתדיינויות משפטיות לצורך מימוש הזכויות לפי הפוליסה. יתר על כן, הפתרון לקושי זה של פיצוי יתר, מצוי בידה של המבטחת. כל עוד תקיים את חובות היידוע והגילוי, תוכל להפחית כדין את הסכומים שיש להפחית לפי ערך הרכב בקרות מקרה הביטוח. משלא פועלת המבטחת על פי ההנחיה, אין לה אלא להלין על עצמה, ולשאת בתוצאות מחדלה.

23. לאור האמור לא מצאתי שיש מקום להרחיב בשאלה, עליה התעכבו הצדדים, אם הצעת הביטוח המתייחסת לשנת 2004 (היא היחידה שקיימת) הומצאה לתובע והובאה לידיעתו אם לאו. די לי בכך, שלא נעשתה הצעה קודם לחידוש הפוליסה בשנת 2005, על מנת לקבוע כי המבטחת לא עמדה בחובתה לפי ההנחיה. מאותו טעם לא מצאתי לדון גם בטענות הצדדים בשאלה אם התובע קיבל לידי העתק של תנאי הפוליסה הכלליים.

24. יחד עם זאת אני מוצאת לנכון לציין כי התמונה שהצטיירה מן הראיות שנשמעו בעניין זה בעניין הצעת הביטוח משנת 2004, מעוררת תמיהה אשר לדרך התנהלות המבטחת בכל הקשור לטיפול בהצעות הביטוח. דומה, שהמבטחת לא הפנימה קיומה של ההנחיה, למרות שהיא מסוּף שנת 2000. אחרת, אין דרך להסביר מדוע אֵין היא נוקטת שיטה של תיעוד ושימור העברת הצעות הביטוח לידיעת המבוטחים. חוסר התיעוד גורר דיון משפטי ארוך, הכולל הוכחות וחקירות עדים בשאלה אם התקבלה ההצעה אצל המבוטח אם לאו, כפי שקרה גם (שלא לצורך, כאמור) במקרה זה. ברי, כי ניתן היה לקצר את התהליך אם היו המבוטחים חותמים על מסמך ההצעה, או שהמבטחת היתה מציגה אישור על העברת ההצעה למבוטח וכיוצא"ב. בידה ובכוחה של המבטחת, בהתנהלות נאותה מראש, למנוע דיונים משפטיים לרוב, לצורך מימוש חוזה הביטוח בקרות מקרה ביטוח.

25. **סיכומם של דברים עד כה - הנחיית המפקח על הביטוח חלה גם במקרה של חידוש הפוליסה. משלא נשלחה לתובע הצעת ביטוח טרם החידוש, הרי שלא הועמד על נושא ההפחתות שיחולו במקרה של "אובדן גמור" והמבטחת איננה רשאית לבצע הפחתות אלה בגין פרמטרים מפחיתי ערך. מאידך, רשאי התובע להוכיח גורמים משתנים, המוסיפים על ערכו של הרכב.**

26. כאן המקום לציין, כי בניגוד לטענת המבטחת, הטענה שלא הומצאה הצעת ביטוח לתובע, איננה טענה חדשה ואין מדובר בהרחבת חזית בסיכומים. הטענה נטענה בכתב התביעה (סעיף 15) בכתב התשובה (סעיף 3(ג)) ובסעיף 3 לתצהיר התובע, והיא לב-ליבו של טיעון התובע.

27. בטרם אחתום פרק זה, אתייחס לטענת המבטחת כי התובע ידע על התאונה הקודמת, שהרי ברי כי אם ידע על התאונה, אך לא גילה על כך, יש צורך לבדוק את השפעת אי-הגילוי על הדברים.

28. התובע הצהיר, כי רכש את הרכב, ללא כל הנחות, במחיר של 74,000 ₪. כן הצהיר כי טרם הרכישה, ביצע בדיקה של הרכב ולא נמצאו כל פגמים מהותיים שיאפשרו לו להתעקש על המחיר. בעדותו חזר ואמר, כי הבעלים שממנו קנה את הרכב אמר שלא היו תאונות קודמות (עמוד 10 שורות 21 ואילך) ובבדיקה במכון בדיקה לא נמצא עבר תאונתי (עמוד 11 שורות 8 ואילך).

29. אני דוחה את הטענה כאילו הסתיר התובע מן המבטחת את דבר קיומה של התאונה הקודמת. עדות התובע, לפיה לא ידע על התאונה הקודמת עד לאחר שהתעורר העניין בעקבות ההפחתה שביצעה המבטחת מן התגמולים, היתה מהימנה, לא נסתרה בחקירתו הנגדית, ומתיישבת עם נסיבות העניין. מדובר בשריפה שאירעה אצל הבעלים הראשון (התובע הוא יד רביעית, כאמור) ולא הותירה אחריה כל עקבות, לפחות לא כאלה שהתגלו בבדיקה שעשה התובע במכון בדיקה, טרם רכישת הרכב. כמו כן, התובע רכש את הרכב במחיר מחירון, ללא הפחתה עקב אותה תאונה. צורפו העתקי ההמחאות שניתנו למוכר בתמורה לרכב והמבטחת לא טענה ובוודאי לא הוכיחה, כי המחיר מופחת או משקף תאונה קודמת. העלאת הטענה בדבר הפרת חובת הגילוי כביכול על ידי המבוטח, בנסיבות כאלה, ללא שמץ של ראיה שתאפשר העלאתה לא היתה ראויה. מוטב היה לטענה זו שלא תיטען כלל ולכל הפחות, שהמבטחת תזנח אותה בסיכומיה. יש לציין עוד כי בניגוד להנחיה אחרת של המפקח, המחייבת את המבטחת לפרט את כל טענותיה כבר במענה לדרישת המבוטח (ראו עניין **אסולין** הנ"ל) - טענה זו לא הועלתה ע"י המבטחת טרם הגשת התביעה ולא הועלתה גם בכתב ההגנה.

30. טענת המבטחת, שאין משמעות להעדר הידיעה של התובע לגבי תאונות בעבר, איננה יכולה לעמוד לאור השיקולים כפי שהובהרו לעיל. אני דוחה גם את הטענה כאילו בנסיבות העניין, היה על התובע לחקור ולדרוש מעבר למה שביצע, כדי לדעת אם היו תאונות בעבר. בירור אצל הבעלים האחרון ובדיקת הרכב במכון בדיקה (שהיא כשלעצמה, אינה נעשית בכל קניה ואינני קובעת כי יש למבוטח חובה כלפי המבטחת, לערוך בדיקה שכזו) – די בהם. בנסיבות העניין, אין מקום להפליג למחוזות אליהם ביקשה המבטחת להגיע, ולהטיל על התובע חובות לערוך חקירה ובירור שמעבר לכך, באשר לעברו של הרכב טרם כריתת חוזה הביטוח, או לחייבו להביא את הבעלים הקודמים ואת בודק הרכב במכון לעדות, לצורך הוכחת תביעתו וכיוצ"ב.

הסכומים המגיעים לתובע

31. לטענת המבטחת, היה על התובע לצרף חוו"ד שמאית מטעמו וכל עוד לא צורפה, לא הוכיח את שווי הרכב ויש לדחות תביעתו.
32. בנסיבות העניין, הטענה נדחית. התובע מבסס תביעתו על מחירון לוי יצחק, שגם המבטחת פעלה על פיו ומבססת טיעוניה וסיכומיה על מחירון זה (הן ההצעה והן רשימת הפוליסה מפנה למחירון לוי יצחק לצורך ההפחתות והתוספות). רכיב התוספות בגין קילומטראז' נמוך וחלון בגג, מצוין במפורש במחירון. מס' הקילומטרים של הרכב מצוין בחוו"ד מטעם המבטחת שצורפה לכתב ההגנה, ואשר עליה התבססה המבטחת בהפחתת 15% מערך הרכב בגין תאונה קודמת. לפי חוות הדעת, מספר הקילומטרים בעת הבדיקה היה 65,419 מדובר ברכב משנת ייצור 99 ועל כן, לפי מחירון לוי יצחק, יש תוספת ערך של 7%.
33. אין צורך בחוות דעת מומחה לצורך הוספה והפחתה של רכיבים המפורטים במחירון, כאשר אין מחלוקת לגבי סיווגם. בית המשפט רשאי לפסוק שהמבוטח זכאי לתשלום לפי סוג הרכב ושנת הייצור (ע"א (ת"א) 1630/01 **הדר בע"מ חברה לביטוח נ' פדילה** מיום 04.04.04) ת"א (ת"א) 46138/03 **אלימלך נ' אריה חברה לביטוח** (12.11.06)). הרכיב היחיד שאין לו ביטוי במחירון ונתון כולו להערכה שמאית, הוא הרכיב של ירידת הערך עקב תאונה קודמת. משקבעתי, כי המבטחת איננה זכאית להפחית את הרכיב של ירידת ערך, אין משמעות לקביעת שיעור ירידת הערך.
34. האם ניתן לזכות את התובע בתוספת ערך בגין קילומטראז' נמוך? - לפי סעיף 3 להנחיה, לצד חוסר היכולת של המבטחת לנכות משווי הרכב גורמים מפחיתי ערך, רשאי המבוטח להוכיח קיומם של "גורמים משתנים חיוביים" דוגמת קילומטראז' נמוך". אין חולק, אפוא, כי התובע יכול היה להוכיח תוספת ערך בגין קילומטראז' נמוך. [ראו ת.א (ת"א) 62968/05 **סופר נ' שומרה חברה לביטוח בע"מ** (כב' השופטת ברק-נבו מיום 18.9.06), שם ערך בית המשפט אבחנה בין גורמים **משתנים**, כגון: קילומטראז' נמוך ומספר בעלויות (שהובאו כדוגמא בהנחיה) לבין גורמים **קבועים** ברכב, שהם מרכיבים מהותיים וגלויים לעין המהווים חלק בלתי נפרד מהרכב, כגון: גג נפתח וגיר אוטומטי, שאינם באים במסגרת המושג "משתנים חיוביים" שבסעיף 3 להנחיה].
35. לעניין ניכוי חוב הפרמיה – הטענה שהמבטחת איננה רשאית לנכות חוב זה לא בוססה בסיכומי התובע. ההנחיה איננה מסדירה את הניכוי בגין יתרת חוב הפרמיה אלא בגין גורמי הפחתה שהיו ברכב ועל כן, אין התובעת מנועה מלנכות סכומים אלה מכוח אותה הנחיה. ההפחתה מעוגנת בתנאי הפוליסה וכשלעצמה, הוגנת וראויה, ולפיכך יש להתירה.

36. לא מצאתי שיש לפסוק פיצויים לפי ראש "הנזק הממוני והלא ממוני" שנתבע, בסך 5000 ₪, משלא הוכחו בפני נזקים מסוג זה ותרופתו של הנתבע בנסיבות העניין, באה מתוך ההנחיה היא עצמה, המורה שאין להפחית הפחתות שזכרן לא בא בהצעת הביטוח ומצד שני, התירה הוכחת רכיבים מוסיפי ערך.

37. לעניין התביעה לריבית מיוחדת לפי סעיף 28 לחוק חוזה הביטוח – בשים לב לנושא שהועלה בתובענה ולכך שהנתבעת שילמה את הסכומים שאינם שנויים במחלוקת, סבורני כי אין זה אחד מאותם מקרים "מיוחדים ונדירים" המצדיקים הפעלת הסמכות לפי סעיף זה (רע"א 2244/04 ר.ד. משקאות גורמה בע"מ נ' אליהו חברה לביטוח מיום 1.12.04 ורע"א 3121/04 עברוני נ' כלל חברה לביטוח בע"מ מיום 17.5.05). יש לציין עם זאת, כי ככל שיאלץ בית המשפט לדון ולברר טענות אלה שהעלתה המבטחת, יהא מקום לשקול שימוש בסמכות זו במקרה המתאים.

38. סוף דבר: הנתבעת תשלם לתובע סך של 66,736 ₪ (שהם הערך הבסיסי בתוספת גיר אוטומטי, חלון בגג וקילומטראג' נמוך ובניכוי יד רביעית, לפי תחשיב התובע בסיכומים, שלא נסתר ע"י התובעת), בניכוי יתרת חוב הפרמיה (הסכום המתקבל ישוערך מיום התאונה), מהם יקוזז הסך של 51,803 ₪ ששולם עוד טרם הגשת התביעה (משוערך מיום התשלום). לכך יש לצרף הוצאות ושכר טרחת עו"ד בסך 6000 ש"ח ₪ בתוספת מע"מ. גובה שכר הטרחה נקבע בהתחשב בנסיבות העניין, כעולה מפסק הדין.

יעל בלכר 54678313-1385/07

ניתנה היום ח' ב אדר א, תשס"ח (14 בפברואר 2008) בהעדר הצדדים.

יעל בלכר, שופטת

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה